

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Balczó Gábor ügyvéd által képviselt IV. rendű felperesnek, a Magyar György és Társai Ügyvédi Iroda; ügyintéző: dr. Magyar György ügyvéd) által képviselt alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Törvényszék 2013. június 13. napján meghozott, 39.P.24.290/2011/22. számú ítélete ellen, az alperes részéről 23. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés és a IV. rendű felperes Pf. 4. számú csatlakozó fellebbezése folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és az alperes által a IV. rendű felperesnek fizetendő perköltség összegét 1.678.000 (egymillió-hatszázhetvennyolcezer) forintra felemeli, és a rendelkező részből a IV. rendű felperes keresetét elutasító rendelkezést mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a IV. rendű felperesnek 508.000 (ötszáznyolcezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 57.800 (ötvenhétézer-nyolcszáz) forint csatlakozó fellebbezési illetékből a IV. rendű felperes 9.200 (kilencezer-kétszáz) forintot, az alperes 48.600 (negyvennyolcezer-hatszáz) forintot köteles megfizetni az államnak külön felhívásra.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az I-IV. rendű felperesek a Bit. 48. § (2) bekezdése, és a Ptk. 348. § (1) és 350. § (2) bekezdése alapján a biztosítási ügynöke által okozott káruk megtérítése iránt indítottak pert az alperessel szemben. A IV. rendű felperes 37.400.000 forint kártérítés és 2006. december 7-től késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy az alperes függő biztosításközvetítőjeként működő **Sz. Zs.** közreműködésével 2006. július 17-én ... biztosítási szerződést kötöttek. A

szerződés alapján öt alkalommal, összesen 37.400.000 forint eseti díjat adott át az ügynöknek, aki azonban azokat a biztosítónak nem fizette be.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Védekezésében kifejtette, hogy nem róható terhére az a körülmény, hogy az ügynök a felpereseket megtévesztette. Vitatta a pénzek átadásának tényét, valamint azok összegét.

Álláspontja szerint a díjfizetésről kiállított eseti értesítők nem hitelesek. Továbbá az ügynök teljesített visszafizetéseket is.

Az elsőfokú bíróság valamennyi felperes keresetét részben találta alaposnak és a felperesek 20 %-os közrehatására figyelemmel az alperest a kereseti követelésük 80 %-ában marasztalta.

Az I-III. rendű felperesek, illetve az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla részítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta és az I-III. rendű felperesek keresetét teljes egészében elutasította. A IV. rendű felperes esetében az ítélet fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit pedig a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot új eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította. Részítéletének indokolása szerint a IV. rendű felperes az eseti értesítőken felül becsatolt átvételi elismervényekkel bizonyította, hogy a keresete szerinti pénzösszegeket az ügynök számára átadta. A szerződés tartalmára vonatkozó okirati bizonyítékok teljes hiánya miatt azonban nem lehetett megalapozott következtetést vonni a felperesnek a kár bekövetkeztében való közrehatására nézve. A visszafizetésre vonatkozó bizonyítás lefolytatása, különösen a büntető iratban található visszavásárlási nyilatkozat beszerzése nélkül nem lehetett állást foglalni abban a kérdésben sem, hogy az ügynök részéről a felperes irányában mikor, milyen összegű teljesítések történtek.

Az I-III. rendű felperesek felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a jogerős részítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályában fenntartotta.

Az új eljárásban a felperes csatolta a biztosítási ajánlatát, a módosítási tájékoztatót, illetve a biztosítási feltételeket. Okirati bizonyítékokat bocsátott rendelkezésre arról, hogy az alperesnél befektetett pénz összege a rendelkezésére állt. A bíróság tanúként hallgatta ki **Sz. Zs.-ot**. Az alperes pedig a **Sz. Zs.-tól** származó írásbeli nyilatkozatot csatolt. Utóbbi tartalmára tekintettel az alperes a védekezését azzal bővítette, hogy az átvételi elismervények nem az eseti értesítővel egyidőben, hanem utólag kerültek kiállításra.

Ezt követően az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest 29.920.000 forint, valamint 2006. december 7-től késedelmi kamat, valamint 554.660 forint perköltség fizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a IV. rendű felperes keresetét elutasította. Ítéletének indokolásában megállapította, hogy az ügynök károkozása szoros kapcsolatban állt az alperes részére végzendő feladatai teljesítésével, így a biztosító kárfelelőssége az ügynök bűncselekmény elkövetésével megvalósuló magatartásáért fennáll. A lefolytatott bizonyítás eredményeként megállapította, hogy

a IV. rendű felperes a kár megelőzése érdekében nem a megkívánt gondossággal járt el. Az átvett biztosítási szabályzat szerint ugyanis a biztosítási szerződés fennállása során kizárólag átutalással vagy postautalványon teljesíthetett eseti díjakat. Ennek ellenére egyetlen befizetés alkalmával sem ellenőrizte, hogy az átadott összeg ténylegesen befolyt-e a biztosítóhoz. Kiemelte, hogy olyan nagyságrendű összegekről volt szó, amely indokolta volna a havi ellenőrzést, különös tekintettel arra, hogy részben nem a saját pénze került befektetésre. Mindezekre figyelemmel a Ptk. 340. § (1) bekezdése alapján az alperesre terhesebb 80-20 % arányú kármegosztás alkalmazását látta indokoltnak. Megállapította, hogy a felperes az eseti értesítőkkal, az ügynök közjegyző előtt tett nyilatkozatával, valamint átvételi elismervényekkel igazolta az eseti befizetései összegét. Utalt a jogerős részítéletre, mely szerint az alperes csak az eseti értesítők tartalmi valódiságát vitatta. Az átvételi elismervények ugyanakkor a tartalmuk szerint megfelelő bizonyítékul szolgáltak a pénz átvételének igazolására. Álláspontja szerint **Sz. Zs.** vallomása önmagában nem volt elegendő a hozam fizetésének alátámasztására, mert a tanú a kihallgatásai során a kifizetett hozam pontos összegét egyszer sem közölte, és állítását más bizonyíték nem támasztotta alá. Csupán arra hivatkozott, hogy **F. J.** a közjegyzőnél hallotta a felperes hozamra vonatkozó állítását. Az alperes azonban **F. J.** tanúkenti kihallgatását nem indítványozta, a IV. rendű felperes pedig mindvégig következetesen állította, hogy visszafizetés részére nem történt. Utalt arra, hogy a büntető bíróság megállapításaival szemben az okiraton szereplő dátum valódiságát, a szerződéskötés napján megfizetett 4.700.000 forint átadását nem találta kétségesnek, tekintettel arra, hogy **Sz. Zs.** csak az ezt követő napon indult **külföldre**. Álláspontja szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok nem támasztották alá, hogy az átvételi elismervények utólag kerültek kiállításra. Ezt a tényt, pedig az alperesnek kellett volna bizonyítania. A perköltség viselése felől a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján rendelkezett, figyelembe véve a jogerős részítéletben az érintettek részére megállapított másodfokú költségek összegét.

Az ítélet ellen elsődlegesen annak megváltoztatása és a kereset elutasítása, másodlagosan a hatályon kívül helyezése, harmadlagosan pedig a kármegosztás arányának reá kedvezőbb módosítása iránt az alperes terjesztett elő fellebbezést. Fellebbezésében fenntartotta azt az álláspontját, hogy a felperes nem bizonyította kára felmerültét és összegét, valamint felróhatóságának hiányát. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság kellő indokolás nélkül a büntető bíróságnál magasabb összegben állapította meg a kár értékét. Utalt arra, hogy a büntető ítélet szerint a **Sz. Zs. külföldi** utazása miatt 2006. július 17-én nem vehetett át eseti díjakat a felperestől. Változatlanul hangsúlyozta, hogy az eseti értesítő nyomtatvány a tartalma alapján nem alkalmas a pénzátadás megtörténtének a bizonyítására. Ebben a körben hivatkozott a Kúria részítéletében kifejtettekre. Álláspontja szerint a felperes kár bekövetkezésében való közrehatása 20 %-nál súlyosabb mértékű volt, ugyanis kellő gondosság mellett fel kellett volna ismernie, hogy az átadott pénzösszeg nem kerülhetett a biztosítóhoz. Az ítéletábrá hasonló ügyekben kifejtett álláspontjára figyelemmel ezért arra hivatkozott, hogy a felperes nem csupán közrehatott a kár bekövetkezésében, hanem kirívóan gondatlan magatartásával

kárát maga okozta. A Ptk. 340. § (1) bekezdése alapján pedig ennek következtében a felelősség alól mentesül. Álláspontja szerint a közjegyzői okirat sem az abban foglaltak valóságtartalmát igazolja, hanem csupán azt a tényt rögzíti, hogy a megjelölt napon **Sz. Zs.** a közjegyzőnél megjelent és ilyen tartalmú nyilatkozatot tett. Mindezekre tekintettel tehát álláspontja szerint a felperes nem bizonyította, hogy az ügynöknek mikor, mekkora összeget, milyen célra adott át és mennyi hozamot kapott vissza. Másodlagos fellebbezési kérelmét azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság a tényállás feltárását elmulasztotta, és ennek következtében helytelen következtetéseket vont le. Kérte a per tárgyalásának a büntetőeljárás jogerős befejezéséig való felfüggesztését.

A IV. rendű felperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő, amelyben a részére megítélt perköltség összegének 2.000.000 forintra történő felemelését kérte. Fellebbezése indokaként előadta, hogy az elsőfokú bíróság a perköltségről való döntése során figyelmen kívül hagyta a jogerős részítéletben az ítéltábla által számára megállapított 500.000 forint perköltséget.

A IV. rendű felperes fellebbezési ellenkérelme a per fő tárgya tekintetében az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Kifejtette, hogy a pénzösszegek átadásakor kiállított átvételi elismervényekkel, a büntetőeljárásban tett nyilatkozatával, a **Sz. Zs.**-tal való szembesítéséről felvett jegyzőkönyv tartalmával, és **L. J.** tanúvallomásával az ügynöknek kifizetett díjak összegét bizonyította. Részítélete szerint a bizonyítékokat az ítéltábla is így értékelte, és csupán a visszafizetések tekintetében tartott további bizonyítást szükségesnek. Álláspontja szerint azonban az alperes nem tudta bizonyítani, hogy **Sz. Zs.** visszafizetést teljesített. Megjegyezte továbbá, hogy a büntető bíróság ítéletében a vád szerint állapította meg kárát.

A IV. rendű felperes 37.400.000 forint kártérítés és járulékai megfizetésére irányuló keresetét az elsőfokú bíróság 39.P.20.114/2010/11. számú ítéletével 29.920.000 forintot és annak késedelmi kamatát meghaladóan elutasította. Az ítélet ellen a IV. rendű felperes fellebbezéssel nem élt. A IV. rendű felperes vonatkozásában az alperes fellebbezése folytán eljáró ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú ítéletnek a IV. rendű felperes 29.920.000 forintot meghaladó igényét elutasító rendelkezése jogerőre emelkedett, és azt csak a nem fellebbezett részt meghaladóan helyezte hatályon kívül részítéletével. Az új eljárásban az elsőfokú bíróságnak erről a kereseti kérelemről kellett döntenie, amelyet az ítélet szerint teljes egészében megalapozottnak talált. A korábbi részjogerős ítéleti rendelkezésre [Pp. 228. § (4) bekezdése] figyelemmel a felperesnek nem lehetett olyan kereseti kérelme, amely a megismételt eljárásban elutasításra került, mert a jogerősen elutasított kárigényt a IV. rendű felperes a megismételt eljárásban nem terjeszthette, és nem is terjesztette elő. Az ítéltábla ezért mellőzte az ítéletből az ezt meghaladó kereset elutasítására vonatkozó rendelkezést. Az elsőfokú ítéletet pedig teljes terjedelemben vizsgálta felül, mert az alperes fellebbezése a kereset teljes elutasítására irányult.

Az alperes fellebbezése alaptalan, míg a IV. rendű felperes csatlakozó fellebbezése nagyobb részben alapos.

Az alperes másodlagos fellebbezési kérelme a bizonyítási eljárás kiegészítése érdekében az ítélet hatályon kívül helyezésére irányult, ezért az ítélet táblának elsődlegesen ebben a kérdésben kellett állást foglalnia. Ennek során megállapította, hogy az alperesnek nem volt az elsőfokú bíróság által mellőzött bizonyítási indítványa. Az ítélet tábla továbbá lényeges eljárási szabálysértést az előírt bizonyítás lefolytatásával összefüggésben sem észlelt. Mindezek hiányában pedig a Pp. 252. § (2)-(3) bekezdése alapján nem volt indok az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére.

A fellebbezési eljárásban az alapvetően már nem volt vitás, hogy az alperes felelőssége a Bit. 48. § (2) bekezdése, valamint a Ptk. 350. § (2) bekezdése folytán alkalmazható 348. § (1) bekezdése alapján fennáll az ügynöke által okozott károkért. Az alperes fellebbezése folytán az ítélet táblának alapvetően a biztosító felelőssége, és a felperesnél bizonyítottan bekövetkezett kár mértéke tekintetében kellett állást foglalnia.

Az alperes a **Sz. Zs.**-tal szemben folyamatban lévő büntetőeljárás befejezéséig kérte a per tárgyalásának felfüggesztését. A Pp. 152. § (1) bekezdése a felfüggesztésre abban az esetben ad lehetőséget, ha a per eldöntése olyan előzetes kérdés elbírálásától függ, amelynek a tárgyában az eljárás büntető bírói hatáskörbe tartozik. Az elsőfokú bíróság a büntetőeljárás bizonyítási anyagából a felperes keresetének elbírálása szempontjából releváns bizonyítékokat beszerezte. A Pp. 4. § (2) bekezdése értelmében a jogerős büntető ítélet is csupán annyiban köti a polgári perben eljáró bíróságot, hogy nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt. A kártérítési perben eljáró bíróságot ezt meghaladóan a büntető bíróság által megállapított tényállás nem köti, az adott bűncselekmény törvényi tényállásának keretein belül a bekövetkezett kár összegét is megállapíthatja a büntető ítélettől eltérően. Eljárásjogi szempontból nem volt tehát akadálya annak, hogy az alperes kárfelelőssége szempontjából releváns tényekre, így a bekövetkezett kár mértékére vonatkozó bizonyítékokat a büntető ügyben eljáró bíróságtól eltérően értékelje. Mindezekre tekintettel az ítélet tábla nem látott indokot a per tárgyalásának felfüggesztésére.

A Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a felperesnek kellett bizonyítani kára bekövetkezését és annak mértékét. Az alperest terhelte ugyanakkor annak bizonyítása, hogy az ügynök visszafizetései folytán a felperes kára részben megtérült, továbbá, hogy a károsult a kára bekövetkeztében közrehatott.

Az alperes helytállóan hivatkozott a fellebbezésében arra, hogy a „Értesítő eseti díj fizetéséről” elnevezésű nyomtatvány önmagában alkalmatlan az abban megjelölt készpénz átvételének igazolására. A nyomtatvány ugyanis a tartalma szerint arra szolgált, hogy a szerződő a biztosító felé nyilatkozzon a feltüntetett folyószámláról átutalt díj rendeltetéséről. A bizonyítás eredményének mérlegelése során azonban a

Pp. 206. § (1) bekezdése szerint a bizonyítékokat a maguk összességében kell értékelni. A perben érvényesített követelés alapjául szolgáló eseti díjak ügynök részére történt megfizetését pedig további bizonyítékokat is alátámasztották. Az elsőfokú bíróság ezek között helyesen értékelte **Sz. Zs.** közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatát, illetve az átvételi elismervények tartalmát. A bizonyítékok értékelése alapján pedig helytállóan határozta meg az ügynök által átvett pénz összegét.

Az alperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel az ítéltábla kiemeli, hogy az első, összesen 4.700.000 forint eseti díj átvételére a biztosítási ajánlat aláírásával egyidejűleg, 2006. július 17-én került sor. Arra nézve nem merült fel adat, hogy a díj fizetésének és a biztosítási ajánlat kitöltésének időpontja egymástól elvált volna. Az ajánlat alapján pedig a biztosító igazoltan kötvényt állított ki. Az ügynök írásban tett, az alperes által 2012. január 24-én csatolt nyilatkozata szerint a szerződéskötés 2006. július 17-én, a kötvényesítés július 28-án történt. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen következtetett arra, hogy a biztosítási ajánlat kitöltésével egyidejűleg pénzátadás történt.

Az eseti értesítőkhöz kapcsolódó átvételi elismervények tartalma szerint **Sz. Zs.** az azokban feltüntetett eseti díjak átvételét kifejezetten elismerte. Az ügynök 2012. januárját megelőzően nem tett arra vonatkozóan nyilatkozatot, hogy az átvételi elismervények utólag kerültek kiállításra. Azt pedig sem ekkor, sem a tanúkenti kihallgatása során nem jelölte meg, hogy pontosan mikor, milyen körülmények között, és milyen adatok alapján nyilatkozott írásban az eseti díjak átvételéről. A nyomozás során a felperessel 2008. május 7-én történt szembesítése alkalmával ugyanakkor a 37,4 millió forint követelés fennállását kifejezetten elismerte.

A nyomozás során **Sz. Zs.** írásban úgy nyilatkozott, hogy több alkalommal összesen húsz millió forintot fizetett vissza a IV. rendű felperesnek, melyből tíz millió forint volt a hozam, és tíz millió forint volt a tőke. A szembesítése során ugyanakkor nem zárta ki, hogy a felperes ezeket az összegeket ismét befektette nála. A 2013. február 14-én tett vallomása viszont - **F. J.** büntetőeljárás során tett vallomásának az ismeretében - már arra vonatkozott, hogy havi 10 % hozamot fizetett a felperesnek. Az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az ügynöknek különböző időpontokban tett nyilatkozatai és vallomásai oly mértékben voltak bizonytalanok és ellentmondásosak, hogy további bizonyítékok hiányában azok alapján visszafizetések megtörténtét kétséget kizáró módon megállapítani nem lehetett. A bizonyítás sikertelenségét pedig az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján helyesen értékelte az alperes terhére.

A kár bekövetkeztében, vagy súlyosbodásában az elvárható magatartást elmulasztó károsult maga is közrehatott, magatartásának következményeit maga viseli, és a Ptk. 340. § (1) bekezdése alapján károk megosztásának van helye. Ennek indoka, hogy nem terheli kártérítési felelősség a károkozót a kárnak azért a részéért, amely abból származott, hogy a károsult nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható (Ptk. 36. szám). A károsulti közrehatás azonban kizárólag csökkenti a károkozó felelősségének mértékét. Az fogalmilag kizárt, hogy a

károkozóval, vagy kárért felelős személlyel szembeni kártérítési igény teljes elutasítására vezessen. Ha a bíróság a felperes kárigénye kapcsán arra a következtetésre jut, hogy a kár kizárólag a felperes felróható magatartásának a következménye, akkor nem a kármegosztás szabályát alkalmazza, hanem a károkozó magatartás és a bekövetkezett kár közötti okozati összefüggés hiányát állapítja meg.

Az elsőfokú bíróság helytállóan és teljes körűen értékelte a IV. rendű felperes mindazon felróható magatartásait, amelyekkel a kára bekövetkeztében közrehatott. Az ítélet tábla a kármegosztás tekintetében kifejtettekkel mindenben egyetértett, ezért a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján csupán utal az elsőfokú ítélet helyes indokaira. Az alperesre terhesebb 80-20 % arányú kármegosztás megfelel a Kúriának a felpereséhez hasonló tényállás alapján az alperessel szemben indított más kártérítési perekben hozott határozatainak is. A felperes részéről az ezekben a határozatokban kifejtettek szerint értékelt tényekhez képest nem merült fel olyan körülmény, amely a kárai nagyobb arányban való viselését indokolta volna.

A IV. rendű felperes legmagasabb összegű keresete 38.700.000 forint és járulékai megfizetésére irányult, amelyhez képest 77,5 %-ban lett pernyertes. A Pp. 81. § (1) bekezdése alapján ezért a felperes 77,5 %-ban, az alperes pedig 22,5 %-ban igényelhetette a perrel felmerült költségei megtérítését. Mindezekre figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) a) és b) pontja, (4)-(5) bekezdése alapján a felperes az elsőfokú bíróság által megállapítottnál valóban magasabb összegű perköltségre tarthatott igényt. A felperest illető áfával terhelt ügyvédi munkadíj összegét az ítélet tábla az elsőfokú eljárásra 1.007.000 forintban, a másodfokú eljárásra 236.300 forintban, a megismételt eljárásra pedig 387.500 forintban határozta meg. Emellett a felperes igényt tarthatott 47.200 forint erejéig az általa lerótt kereseti illeték és az alperes által előlegezett tanúdíj arányos részének különbözetére is.

A kifejtetteknek megfelelően ezért a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta.

Az alperes sikertelenül fellebbezett, míg a felperes csatlakozó fellebbezése részben eredményre vezetett. Az alperes ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes pernyertességével arányos, áfát tartalmazó ügyvédi munkadíjából álló másodfokú perköltségét megfizetni. A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt csatlakozó fellebbezési illeték viselése felől az ítélet tábla a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján határozott.

Budapest, 2014. április 15.

Világhyiné Dr. Böcskei Terézia s. k.
a tanács elnöke

Dr. Csóka István s. k.
Sándor s. k.
előadó bíró

Dr. Lente
bíró

A kiadmány hiteléül:
dr. Remesné Sütő Petra
bírószági ügyintéző